

סגור חלון

ביהמ"ש: תביעות ישראלים נגד פייפאל ובוקינג.קום - רק בישראל

בתי המשפט בישראל קבעו לאחרונה, בשתי פסיקות שונות, כי דרישת פייפאל לקיים את הדיון לפי הדין בסינגפור, כמו גם דרישת בוקינג.קום לקיים את הדיון לפי הדין ההולנדי - שתיהן תניות מקפחות בחוזה אחיד
עו"ד מאיר פוקס 12/8/15

בחודשים האחרונים יצאו תחת ידם של בתי המשפט המחוזיים במחוז מרכז ובחיפה פסקי דין משמעותיים, המקנים כוח נוסף לצרכן הקטן בהתמודדותו מול חברות ענק אינטרנטיות הפונות לקהל הישראלי. הפעם מדובר בחברות פייפאל ובוקינג.קום.

פסקי הדין עוסקים בסוגיית ההתדיינות בין הצדדים, אם וכאשר תתעורר עילת תביעה מצד הצרכן הישראלי כלפי חברות אלה. הבשורה הטובה: בשני מקרים שנידונו והוכרעו לאחרונה קבעו בתי המשפט כי תניית השיפוט הזר, הקבועה בתקנוני האתר של חברות אלה, מהווה תנאי מקפח שאין לאוכפו.

המקרה הראשון נידון בתיק ת"צ 13-04-39292, רז קלינגהופר נ' פייפאל, בו התבקש בית המשפט המחוזי מרכז לאשר תביעה ייצוגית נגד פייפאל בטענה להמרה כפויה של כספים למטבע ישראלי וגביית עמלה בגין כך, בלא שדברים אלה צוינו בהסכם המשתמש (יצוין כי מאוחר יותר פייפאל תיקנה את ההסכם בנושא זה).

בית המשפט החליט לאשר את התביעה כייצוגית, אך במסגרת החלטתו היה עליו להכריע בסוגיית התוקף של הוראות החוק החל והפורום המתאים לקיום ההתדיינות בין הצדדים.

בהסכם המשתמש, המנוסח כמובן על-ידי פייפאל, נקבע כי הדין שיחול על ההסכם יהיה הדין של סינגפור, וכי סמכות השיפוט לדון בתביעות מכוח הסכם המשתמש נתונה ל"בית משפט הממוקם בסינגפור או באזור מגוריו של הנתבע". בהתאם לטענותיה, חלקה פייפאל על סמכות של בית המשפט בישראל ליטול סמכות על הדיון בסכסוך שבינה לבין הצרכן הישראלי.

בית המשפט, בראשות השופט עופר גרוסקופף, דחה טענות אלה וקבע כי פייפאל מעניקה שירות למאות אלפי ישראלים באמצעות אתר אינטרנט בעברית, המיועד לאזרחי ישראל, ואף נותנת שירותי תמיכה המיועדים לקהל לקוחותיה בישראל.

במצב דברים זה, קבע השופט, חיוב לקוחות פייפאל הישראלים להתדיין בבית משפט בסינגפור ועל-פי הדין הסינגפורי הוא באופן מובהק הוראה שכל תכליתה לחסום את דרכם של הלקוחות לממש את זכויותיהם כלפיה, ועל כן תניות אלה מהוות תניות מקפחות בחוזה אחיד, שאין לאוכפו.

בית המשפט הסתמך בין היתר על פסק דינו של בית המשפט העליון בתיק ע"א 9725/04 אשבורן חברה לסוכנויות ומסחר בע"מ נ' CAE Electronics Ltd, שם נקבע כי חברה בינלאומית המשווקת סחורה ללקוח ישראלי צריכה לצפות כי תיתבע בישראל.

יצוין עוד כי גם בתיק נוסף שהתנהל בבית המשפט המחוזי בחיפה ניתן היתר להמצאה מחוץ לתחום לאותה חברת פייפאל, עוד במארכ 2014, אך החלטה זו ניתנה ללא נימוקים לגופה של הסוגייה האמורה.

המקרה השני, שנדון בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, עסק בשאלה האם יש מקום לתת

היתר להמצאה מחוץ לתחום השיפוט הקבוע בתקנונה של חברת בוקינג.קום, המפעילה שירות להזמנת חדרי מלון בכל העולם. כנגד החברה הוגשה בקשה לתביעה ייצוגית בעניין של אי-גילוי נאות של רכיב המע"מ בהזמנת בתי-מלון בישראל (ת"צ 14-06-19529 חוטה נ' Booking.com ואח').

בוקינג.קום התנגדה לבקשה בטענה כי בתנאי השימוש הקבועים באתר שלה נקבעה "תניית שיפוט", ולפיה הדין החל על היחסים בין הגולש ומפעילת האתר הוא הדין ההולנדי, ולבית המשפט באמסטרדם יש סמכות בלעדית לדון בכל תביעה שכזו.

גם במקרה זה הגיעה השופטת עינת רביד לאותה מסקנה כמו בתיק פייפאל, לפיה דין תניית השיפוט להתבטל בהיותה תנייה מקפחת בחוזה אחיד, בהתחשב בכך שחברת בוקינג נותנת, באמצעות האינטרנט, שירות למאות אלפי אזרחים ישראלים.

לצורך מתן השירות האמור בוקינג.קום מתפעלת אתר אינטרנט בעברית ואף נותנת שירותי תמיכה המיועדים לקהל לקוחותיה בישראל. במצב דברים זה, חיוב לקוחות ישראלים של בוקינג.קום להתדיין בבית משפט בהולנד ועל-פי הדין ההולנדי הוא באופן מובהק הוראה שכל תכליתה לחסום את דרכם של הלקוחות לממש את זכויותיהם כלפי המשיבה.

יש לברך על שתי ההחלטות, שמעניקות חיזוק משמעותי ליכולת של צרכנים ישראלים המשתמשים באתרי האינטרנט של ענקיות המסחר הבינלאומיות לאכוף עליהן את החובה לנהוג ביושר ובהגינות כלפי הצרכנים, לפי דיני הגנת הצרכן הנהוגים בישראל, ולעשות זאת בפני בית משפט בישראל.

■ עו"ד מאיר פוקס הוא שותף במשרד גדעון קורן ושות' ועוסק במסחר בינלאומי ובהיי-טק.